

Φιλήμων Παιονίδης

Στοιχεία κριτικής επιχειρηματολογίας

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΖΗΤΗ

ISBN 978-960-456-413-2

© Copyright: Φ. Παιονίδης, Εκδόσεις ΖΗΤΗ, Θεσσαλονίκη, 2014

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του ελληνικού νόμου (Ν.2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Φωτοστοιχειοθεσία
Εκτύπωση
Βιβλιοδεσία

Π. ΖΗΤΗ & Σια ΟΕ
18ο χλμ Θεσ/νίκης-Περαίας
Τ.Θ. 4171 • Περαία Θεσσαλονίκης • Τ.Κ. 570 19
Τηλ.: 2392.072.222 - Fax: 2392.072.229 • e-mail: info@ziti.gr

www.ziti.gr

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ - ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ:
Αρμενοπούλου 27, 546 35 Θεσσαλονίκη
Τηλ.: 2310.203.720, Fax: 2310.211.305 • e-mail: sales@ziti.gr

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ - ΠΩΛΗΣΗ ΛΙΑΝΙΚΗ-ΧΟΝΔΡΙΚΗ
Χαριλάου Τρικούπη 22, 106 79 Αθήνα
Τηλ.-Fax: 210.3816.650 • e-mail: athina@ziti.gr

ΣΤΟΑ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ - ΕΝΩΣΗ ΕΚΔΟΤΩΝ ΒΙΒΛΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ:
Πεσμαζόγλου 5, 105 64 Αθήνα • Τηλ.-Fax: 210.3211.097

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ: www.ziti.gr

Logic is hell

Bernard Russell

Πρόλογος

Παρόλο που η πρακτικά προσανατολισμένη μελέτη των επιχειρημάτων δομήθηκε ως ξεχωριστός κλάδος κατά την κλασική περίοδο, η σύγχρονη ελληνική σκέψη δεν έχει να επιδείξει ανάλογες επιδόσεις. Ακόμα και στους κατεξοχήν χώρους όπου θα μπορούσε να διεξαχθεί αυτή η μελέτη, τους τομείς φιλοσοφίας των ΑΕΙ, δεν βλέπουμε, με ελάχιστες αξιοσημείωτες εξαιρέσεις, να υπάρχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Και βέβαια δεν μιλάμε για τη συμβολική λογική, ένα τεχνικό αντικείμενο που μπορεί να τρομάζει πολλούς θεράποντες των ανθρωπιστικών επιστημών, αλλά για μια προσπάθεια που αποσκοπεί στο να μας καταστήσει, στο μέτρο του εφικτού, ικανούς να επιχειρηματολογούμε με επιτυχία και να αξιολογούμε τα επιχειρήματα των άλλων στο πλαίσιο ποικίλων καθημερινών καταστάσεων. Το πρόβλημα, ωστόσο, φαίνεται να είναι βαθύτερο. Δίνουμε την εντύπωση ότι αποστρεφόμαστε τη σοβαρή επιχειρηματολογία, ότι επιλέγουμε να πιστεύουμε μόνο αυτό που εκ των προτέρων θέλουμε να πιστεύουμε, ενώ μας ελκύει ιδιαίτερα η συνθηματολογία και η συναισθηματική -ενίοτε και η μελοδραματική- προσέγγιση των πραγμάτων. Μια πρόχειρη ματιά στο δεσπόζοντα πολιτικό και γενικότερα δημόσιο λόγο επαρκεί για να πείσει για του λόγου το αληθές.

Με αυτό το συνοπτικό εγχειρίδιο θέλησα να κάνω κτήμα των φοιτητών και των φοιτητριών του Τμήματος Φιλοσοφίας

ας και Παιδαγωγικής του ΑΠΘ ένα μικρό τμήμα του υλικού που συνήθως διδάσκεται η πλειοψηφία του φοιτητικού πληθυσμού στις ΗΠΑ και σε άλλες αγγλόφωνες χώρες στο πλαίσιο του μαθήματος critical thinking, αφήνοντας το υπόλοιπο για άλλους αρμοδιότερους. Ωστόσο, πιστεύω ότι ο παρών τόμος μπορεί να αποβεί χρήσιμος και σε φοιτητές άλλων σχολών, εκπαιδευτικούς, πολιτικούς, δημοσιογράφους, νομικούς καθώς και σε όσους παίρνουν στα σοβαρά το ρόλο τους ως υπεύθυνοι δημοκρατικοί πολίτες. Απλώς μια παιδαγωγικού χαρακτήρα παρατήρηση. Η διδακτική εμπειρία δείχνει ότι η κριτική επιχειρηματολογία, ένα αμιγώς πρακτικό αντικείμενο, χρειάζεται αρκετό χρόνο για να εμπεδωθεί. Αυτό σημαίνει ότι οι αρχικές δυσκολίες δεν θα πρέπει να μας απογοητεύσουν. Οι καρποί θα έρθουν με το πέρασμα του χρόνου και με συνεχή άσκηση. Καταλήγοντας, θα εξέφραζα την ευχή η κριτική επιχειρηματολογία ως επιστημονικό αντικείμενο αλλά και ως διαδεδομένη πρακτική της δημόσιας σφαίρας να έχει καλύτερη τύχη σε αυτή τη χώρα επί κοινώ οφέλει. Είμαι ιδιαίτερα ευγνώμων στον συνάδελφο Μιχάλη Φιλίππου, ο οποίος συνέβαλε τα μέγιστα στην αποφυγή κάποιων λαθών, ενώ οφείλω ευχαριστίες στους Ηρώ Λιθαρή και Γρηγόρη Αθανασιάδη για τη συνεισφορά τους στη διατύπωση της τελικής εκδοχής του χειμένου.

Φ.Π.

Ανάληψη, Μάιος 2014

Περιεχόμενα

1. Η δομή του επιχειρήματος	11
1.1 Ορισμός της κριτικής επιχειρηματολογίας	11
1.2 Χρησιμότητα της κριτικής επιχειρηματολογίας	11
1.3 Ορισμός του επιχειρήματος	12
1.4 Εύρεση, ανασυγκρότηση και συμπλήρωση επιχειρημάτων	13
1.5 Παραδείγματα	16
2. Μορφές επιχειρημάτων	21
2.1 Παραγωγικά επιχειρήματα	21
2.1.1 Μορφές έγκυρων παραγωγικών επιχειρημάτων	23
2.1.2 Μορφές άκυρων παραγωγικών επιχειρημάτων	29
2.2 Επαγωγικά επιχειρήματα	29
2.3 Αναλογικά επιχειρήματα	35
2.4 Τελική παρατήρηση για την κριτική των επιχειρημάτων εν γένει	39
3. Ορισμοί	41
3.1 Κανόνες για τη σωστή χρήση των ορισμών	46
3.2 Ασάφεια και αμφισημία	47

4. Κανόνες που διέπουν τη στάση των συμμετεχόντων σε έναν επιχειρηματολογικό διάλογο	49
5. Σοφίσματα	53
5.1 Τα βασικά σοφίσματα	54
5.2 Τελικές παρατηρήσεις	66
5.3 Βιβλιογραφικά ζητήματα	67
6. Δύο επίμαχες μορφές επιχειρηματολογίας	69
6.1 Το επιχείρημα της ολισθηρής πλαγιάς	69
6.2 Το κάψιμο του αχυρανθρώπου	71
7. Κρίσιμα πεδία εφαρμογής της κριτικής επιχειρηματολογίας	75
7.1 Προπαγάνδα	75
7.2 Θεωρίες συνωμοσίας	82
7.3 Ψευδοεπιστήμη	89
7.3.1 Ουφολογία	89
7.3.2 Αστρολογία	91
Ασκήσεις	97
Υποδείγματα ερωτήσεων γραπτών εξετάσεων	101
Βιβλιογραφία	105

1 Η δομή του επιχειρήματος

1.1 Ορισμός της κριτικής επιχειρηματολογίας:

Η κριτική επιχειρηματολογία (critical argumentation) ή άτυπη λογική (informal logic) αναλύει και αξιολογεί τη δομή, την πειστικότητα και τη λειτουργία επιχειρημάτων που είναι διατυπωμένα σε μια φυσική γλώσσα, χωρίς να καταφεύγει στις τυπικές μεθόδους και τους συμβολισμούς που χρησιμοποιούνται στη λογική.

1.2 Χρησιμότητα της κριτικής επιχειρηματολογίας:

Η εξοικείωση με την ορθή χρήση των επιχειρημάτων μάς βοηθάει:

- α. Στο πλαίσιο της καθημερινής επαφής με τους άλλους. Μόνο που θα πρέπει να είμαστε εύστοχοι και σύντομοι, καθώς η υπερβολική έμφαση στην επιχειρηματολογία σε τριμμένες καθημερινές καταστάσεις μπορεί να μην επιφέρει τα επιθυμητά αποτελέσματα.
- β. Σε θεσμοθετημένους και οργανωμένους επιχειρηματολογικούς διαλόγους (λ.χ. μια δημόσια συζήτηση, μια δίκη, ένα διαλογικό μάθημα, μια συνεδρίαση κοκ.). Εδώ στόχος κάθε συμμετέχοντα είναι να πείσει με επιχειρήματα και όχι

με άλλα μέσα (π.χ. απειλές, συναλλαγές κοκ.) τους άλλους ως προς την ορθότητα ή την ευλογοφάνεια μιας μη αυτονόητης σε αυτό το πλαίσιο θέσης.

- γ. Στη φιλοσοφική έρευνα. Χωρίς να θέλουμε να υποβαθμίσουμε μορφές φιλοσοφίας και συγκεκριμένους φιλοσόφους που δεν δίδουν έμφαση στο επιχείρημα, είναι προφανές από την ιστορία και τη σύγχρονη πρακτική του κλάδου ότι οι φιλοσοφικές σκέψεις και ιδέες, καθώς και η φιλοσοφική κριτική, εκφράζονται κατά κανόνα μέσω σύνθετων και περίπλοκων επιχειρημάτων.
- δ. Στην κριτική αντιμετώπιση των προσπαθειών ποικίλων επίσημων και ανεπίσημων, φανερών και λιγότερο φανερών φορέων να μας ποδηγετούν επιβάλλοντάς μας τις πεποιθήσεις και τις συμπεριφορές που επιθυμούν. Η κριτική επιχειρηματολογία συνεισφέρει στο να γίνουμε στο μέτρο του εφικτού αυτόνομοι και σκεπτόμενοι άνθρωποι και μας προστατεύει από λάθη που ενδέχεται να έχουν αρνητικές συνέπειες για τη ζωή μας. Στο έβδομο μέρος θα μιλήσουμε με συγκεκριμένα παραδείγματα.

1.3 Ορισμός του επιχειρήματος:

Επιχείρημα είναι ένα σύνολο δηλωτικών¹ προτάσεων μία από τις οποίες εκφράζει τη θέση που υποστηρίζει ο συντάκτης του επιχειρήματος και η άλλη (ή οι άλλες) εκφράζουν τους λόγους που ο ίδιος προβάλλει προκειμένου να υποστηρίξει τη θέση του. Η θέση που υποστηρίζεται ονομάζεται *συμπέρασμα* (.), ενώ οι λόγοι που προβάλλονται είναι οι *προκεείμενες* του επι-

1. Πρόκειται για γραμματικές προτάσεις που έχουν νόημα και εκφέρονται σε οριστική έγκλιση. Αποκλείονται ερωτήσεις, προσταγές και ευχές.

χειρήματος. Για να έχουμε επιχείρημα πρέπει να υπάρχει το συμπέρασμα και τουλάχιστον μία προκείμενη.

Όλοι οι άνθρωποι έχουν ουρά

Ο Χαράλαμπος είναι άνθρωπος

∴ Ο Χαράλαμπος έχει ουρά

Προσοχή! Το ανωτέρω σύνολο προτάσεων, ακόμα και αν μας φαίνεται ανόητο ή παράλογο, αποτελεί επιχείρημα, καθώς έχει τη δομή «επειδή... άρα...». Αντίθετα, η πρόταση «η Ferrari είναι το καλύτερο sport αυτοκίνητο», με την οποία πολλοί θα συμφωνούσαν, δεν αποτελεί επιχείρημα, καθώς ο συντάκτης της δεν προβάλλει κάποιους λόγους για να τεκμηριώσει τη θέση του. Ακόμα, οι υποθετικοί λόγοι του τύπου «εάν βάψω τα μαλλιά μου κόκκινα, ο Βρασίδης θα με προσέξει» δεν αποτελούν επιχείρημα, καθώς ο ομιλητής κάνει απλώς μια υπόθεση και δεν επιχειρεί να τεκμηριώσει μια θέση που υποστηρίζει (Αναπολιτάνος et al. 1999, 139)

1.4. Εύρεση, ανασυγκρότηση και συμπλήρωση επιχειρημάτων

Τα επιχειρήματα βρίσκονται συνήθως ενσωματωμένα σε γραπτά κείμενα ή αποτελούν τμήμα ενός προφορικού λόγου. Γι' αυτό το λόγο η αναγνώριση και η ανασυγκρότησή τους αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την κατανόηση και την αξιολόγησή τους.² Για να μπορέσουμε να τα εντοπίσου-

2. Για περισσότερες λεπτομέρειες βλ. Καργόπουλος (2008, 268-272), (Αναπολιτάνος et al. 1999, κεφάλαιο τέσσερα) και Fisher (1988).

με είναι σκόπιμο να ακολουθήσουμε μια συγκεκριμένη μεθοδολογία:

- α. Πρέπει να διαπιστώσουμε εάν στο κείμενο που μελετούμε υπάρχουν επιχειρήματα.³

Ένας τρόπος για να το κάνουμε αυτό είναι να αναρωτηθούμε ποια είναι η βασική θέση του συγγραφέα και εάν προβάλλει κάποιους λόγους για να την υποστηρίξει.

- β. Εάν κρίνουμε ότι υπάρχουν επιχειρήματα, θα πρέπει να ξεχωρίσουμε το συμπέρασμα και τις προκείμενες από άλλα στοιχεία του κειμένου που δεν επηρεάζουν τα επιχειρήματα και να τα καταγράψουμε με τη συνήθη λογική μορφή τους (προκείμενες + συμπέρασμα).

Αν κάποιες προτάσεις των επιχειρημάτων αποτελούν ρητορικές ερωτήσεις, πρέπει να τις αναδιατυπώσουμε ως δηλωτικές προτάσεις. Για παράδειγμα η ρητορική ερώτηση «και ποιος δεν θα ήθελε να κάθεται όλη τη μέρα;» μετατρέπεται σε «ο καθένας θα ήθελε να κάθεται όλη τη μέρα».

Επίσης, στην προσπάθειά μας να εντοπίσουμε τις προκείμενες και τα συμπεράσματα μπορούμε να βοηθηθούμε από κάποιους χαρακτηριστικούς λεκτικούς δείκτες (verbal indicators), οι οποίοι υποδεικνύουν την παρουσία προκείμενης ή συμπεράματος.

3. Εξυπακούεται ότι αυτή η μεθοδολογία είναι πιο εύκολο να εφαρμοστεί, όταν μελετάει κανείς ένα κείμενο, παρά όταν συμμετέχει σε ένα ζωντανό επιχειρηματολογικό διάλογο. Γι' αυτό κάνουμε λόγο για κείμενα.

<i>Προκείμενες</i>	<i>Συμπέρασμα</i>
Με δεδομένο ότι	Συνεπώς
Από τη στιγμή που	Άρα
Επειδή	Επομένως
Αφού	Κατά συνέπεια
Για το λόγο ότι	Το αποτέλεσμα είναι
Εφόσον	Έπεται ότι
Από το γεγονός ότι... έπεται...	Συνάγεται ότι
	Συμπερασματικά
	Αυτό δείχνει ότι
	Συνάγουμε ότι
	Γι' αυτό

- γ. Είναι συνηθισμένο φαινόμενο ο συντάκτης ενός επιχειρήματος να μην αναγράφει όλες τις προκείμενες, καθώς κάποιες από αυτές τις θεωρεί αυτονόητες ή πολύ γενικές για να αναφερθούν. Ακόμα, μπορεί να μην έχει συνειδητοποιήσει κάποιες γενικές προκείμενες επί των οποίων εδράζεται το συμπέρασμά του. Στην περίπτωση αυτή θα πρέπει να προσθέσουμε την προκείμενη ή τις προκείμενες που λείπουν, προσπαθώντας πάντα να ενισχύσουμε το επιχείρημα με τέτοιον τρόπο, ώστε το συμπέρασμα να προκύπτει αβίαστα από τις προκείμενες. Για να βοηθηθούμε σε αυτή την προσπάθειά μας μπορούμε να αναρωτηθούμε «τι λείπει από αυτό το επιχείρημα προκειμένου να είναι ολοκληρωμένο και πειστικό;». Η προσθήκη των προκειμένων που λείπουν είναι χρήσιμη και για την κριτική ενός επιχειρήματος, καθώς είναι συχνά ευκολότερο να αμφισβητήσουμε τις γενικότερες θέσεις που αποδέχεται ο

συντάκτης. Η ρήση «τα ευκόλως εννοούμενα παραλείπονται» δεν αφορά την κριτική επιχειρηματολογία.

Παράδειγμα 1

«Από τη στιγμή που η Αριστερά επιθυμεί να αυξήσει τις ψήφους της, δεν μπορεί παρά να επιδιώκει να μειωθεί το όριο για την παραχώρηση δικαιώματος ψήφου από τα είκοσι στα δεκαεπτά.»

Εδώ η κρίσιμη προκείμενη που ο συντάκτης υποθέτει είναι ότι οι έφηβοι τείνουν να υποστηρίζουν την Αριστερά.

Παράδειγμα 2

«Ο άνδρας είναι η κεφαλή της γυναίκας ... γιατί η γυναίκα έχει δημιουργηθεί από τον άνδρα και όχι ο άνδρας από τη γυναίκα.» (Απόστολος Παύλος)

Εάν δεχτούμε ότι η «κεφαλή» υπονοεί κάποια μορφή ανωτερότητας, ο συντάκτης του επιχειρήματος υπονοεί ότι «ο δημιουργός είναι ανώτερος από το δημιούργημά του». Για περισσότερα επ' αυτού του ζητήματος βλ. Donn (1990) και Walton (2013, κεφάλαιο τρίτο).

1.5. Παραδείγματα

Ας εξετάσουμε το παρακάτω χωρίο με σκοπό να διαπιστώσουμε εάν περιέχει επιχείρημα ή επιχειρήματα.

Σκοπός αυτού του δοκιμίου είναι να εξηγήσω, όσο μπορώ διαυγέστερα, τα θεμέλια μιας γνώμης την οποία έχω σχηματίσει από τον πρώτο καιρό που διαμόρφωσα οιαδήποτε γνώμη εν γένει για πολιτικά

ή κοινωνικά ζητήματα και η οποία, αντί να εξασθενεί ή να μεταβάλλεται, ενισχύεται σταθερά από την πρόοδο του στοχασμού και την εμπειρία της ζωής. Ότι, δηλαδή, η αρχή που ρυθμίζει τις υπάρχουσες κοινωνικές σχέσεις, ανάμεσα στα δύο φύλλα ... είναι καθεαυτήν εσφαλμένη και ένα από τα κύρια εμπόδια σήμερα στην ανθρώπινη βελτίωση (Mill 2013, 23).

Στο απόσπασμα αυτό ο Άγγλος φιλόσοφος John Stuart Mill (1806-1873) αναφέρεται σε μια ισχυρή θέση που έχει διαμορφώσει με το πέρασμα του χρόνου, σύμφωνα με την οποία η αρχή που διέπει τις έμφυλες σχέσεις δεν ευσταθεί και έχει σοβαρές αρνητικές συνέπειες για την πρόοδο του ανθρωπίνου γένους. Δεν μας αναφέρει, ωστόσο, κανέναν από τους λόγους που θεωρεί ότι τεκμηριώνουν αυτή τη θέση του. Επομένως, στο κείμενο αυτό δεν απαντά κανένα επιχείρημα.

Ας δούμε τώρα ένα άλλο χωρίο από το ίδιο κείμενο.

Το να έχει φωνή κάποιος στην επιλογή εκείνων που θα τον κυβερνήσουν είναι ένα μέσον αυτοπροστασίας απέναντι στον οιονδήποτε, παρότι ενδέχεται να μείνει για πάντα ο ίδιος αποκλεισμένος από την άσκηση της διακυβέρνησης: και το ότι οι γυναίκες θεωρούνται κατάλληλες να έχουν μια τέτοια επιλογή **μπορεί να συναχθεί από το ότι ο νόμος δίνει ήδη στις γυναίκες το δικαίωμα να διαλέγουν** μόνες τους στο σημαντικότερο ζήτημα όλων: **διότι** η επιλογή του άνδρα, ο οποίος θα κυβερνήσει μια γυναίκα μέχρι το τέλος της ζωής της, ... πάντα ... γίνεται εθελουσίως από την ίδια (Mill 2013, 99).

Μια αρχική ανάγνωση αυτού του αποσπάσματος μάς οδηγεί στην επισήμανση των λεκτικών δεικτών «μπορεί να συναχθεί από το ότι...» και «διότι» που υποδηλώνουν προκείμενες επιχειρήματος. Στη συνέχεια διαβάζοντας προσεκτικότερα διαπιστώνουμε ότι βασική θέση του συγγραφέα είναι ότι οι γυναίκες είναι κατάλληλες να εκλέγουν αυτούς που θα τις κυβερνήσουν πολιτικά, ακόμα και αν δεν διαθέτουν το δικαίωμα του εκλέγεσθαι. Ο λόγος που επικαλείται είναι ότι ο νόμος τις θεωρεί κατάλληλες να επιλέγουν σε σχέση με το σημαντικότερο ζήτημα του βίου τους –το γάμο–, υπονοώντας ότι, εάν έτσι έχουν τα πράγματα, θα πρέπει να τις θεωρεί κατάλληλες και για τα λιγότερο σημαντικά. Τέλος, το γεγονός ότι ο νόμος θεωρεί τις γυναίκες κατάλληλες να επιλέγουν για το σημαντικότερο ζήτημα του βίου τους συνάγεται από το ότι απαιτεί τη συγκατάθεσή τους για το γάμο.

Προσθέτοντας τις προκείμενες που λείπουν, τα επιχειρήματα που υπάρχουν στο κείμενο μπορούν να ανασυγκροτηθούν ως εξής:

Πρώτο επιχείρημα

Η επιλογή του άνδρα που θα τις κυβερνήσει για ολόκληρη τη ζωή τους είναι το σημαντικότερο ζήτημα για τις γυναίκες [Υπονοείται]

Ο νόμος θεωρεί ότι οι γυναίκες είναι κατάλληλες να επιλέγουν τον άνδρα που θα τις κυβερνήσει για ολόκληρη τη ζωή τους

∴ Ο νόμος θεωρεί ότι οι γυναίκες είναι κατάλληλες να επιλέγουν σε σχέση με το σημαντικότερο για αυτές ζήτημα

Δεύτερο επιχείρημα

Ο νόμος θεωρεί ότι οι γυναίκες είναι κατάλληλες να επιλέγουν σε σχέση με το σημαντικότερο για αυτές ζήτημα

Εάν ο νόμος θεωρεί ότι οι γυναίκες είναι κατάλληλες να επιλέγουν σε σχέση με το σημαντικότερο για αυτές ζήτημα, θα πρέπει να τις θεωρεί κατάλληλες να επιλέγουν και για λιγότερο σημαντικά ζητήματα [Υπονοείται]

Το δικαίωμα να εκλέγουν οι γυναίκες αυτούς που θα τις κυβερνήσουν πολιτικά είναι ένα λιγότερο σημαντικό ζήτημα [Υπονοείται]

-
- ∴ Ο νόμος θεωρεί ότι οι γυναίκες είναι κατάλληλες να εκλέγουν αυτούς που θα τις κυβερνήσουν πολιτικά

Τρίτο επιχείρημα

Ο νόμος θεωρεί ότι οι γυναίκες είναι κατάλληλες να εκλέγουν αυτούς που θα τις κυβερνήσουν πολιτικά

Εάν ο νόμος θεωρεί ότι οι γυναίκες είναι κατάλληλες για κάτι, τότε είναι κατάλληλες για κάτι [Υπονοείται]

-
- ∴ Οι γυναίκες είναι κατάλληλες να εκλέγουν αυτούς που θα τις κυβερνήσουν πολιτικά

Κατά την προσπάθεια ανασυγκρότησης των επιχειρημάτων φροντίζουμε να διατηρήσουμε στο μέτρο του εφικτού τη φρασσεολογία του συντάκτη χωρίς να προσθέτουμε τίποτα παραπάνω από ό,τι είναι απολύτως απαραίτητο για την πλήρη ανάπτυξη του επιχειρήματος. Ένα ανασυγκροτημένο

επιχείρημα είναι περισσότερο κατανοητό και μας παρέχει τη δυνατότητα να ασκήσουμε κριτική σε αυτό, εάν το επιθυμούμε.